

ZEMTURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKKROKSTS

Nr. 27 (115)

1997. GODA 25. JUĻS

CENA 5 SANTIMI

Par šū skaistū tradiceju «Zemturam» jau raksteja Dekšoru pamatskūlas pyrmūs izlaidumu absolvents Ādolfs Bōrbaļs, tagad myusim ir īspēja ar jō fotoaparata paleidzeibu «pasavērt», kaidi tod beja šō salidōjuma daleibniki. Navajaga nikaidu lelu gūdeibu un grūzenu vokoru ar daudzim jō daudzim daleibnikim, taidu salidōjumu var sareikōt arī treis izlaidumi, kai šūreiz Dekšōrs — 1947., 1948. un 1949. goda.

Pyrmajā ryndā nu kreisōs — Marianna Trokša, Antoņina Broka, Eleonora Eriņa, kura tūlaik strōdōja par tehnikū darbineicu, Antonina Piļpuka, Jūlija Svalbe un Konstanca Kanča, ūtrajā — Ādolfs Bōrbaļs, Pīters Mōlniks, Raimonds Sprūdžs, Veronika Cakule ar dzeivesbīdru Pīteri, Marta un Julija

(tagadejūs ūzvōrdus naisadeve ūzynnōt), Ūbele, Leontina Meško, Leontina Veronika Čodnaka, Veronika Piļpuka.

A. MEŽMALIS

LZS PREZENTEJ LELGIMIŅU BĪDREIBU

Sadarbcībā ar Latvejas Zemniku savincibas rajona nūdaļu Preciļūs sōcis veidōtīs patārātōju interešu aizstōveibas klubs, jō dybynōšonas iniciatīvas grupas bīdri ir arī regiona patārātōju aizsardzeibas kluba lūcekli, kura sēdeklis Rēzēcnē. Zemsaviši ūzrōdējuši jaunās iniciatīvas — sadarbību ar daudzbāru gimīņu bīdreibu, kuru voda policejas napylnģadēģīgūs lītu inspektore Elma Aksjonova, nasep īsastōjūsēs arī patārātōju interešu aizsardzeibas klubā.

LZS rajona nūdaļas «Stabs» tagad īkōrtōts mōjā Skūlas ilā 11, ūtrajā stōvā ar īeju nu sātas puses. Te jau nūtyka LZS rajona padūmes pōrvēlēšonas, kurōs pīsadalēja arī augsti visi nu Reigas, īskaitūt LR Sacīmas deputātu un LZS frakcejas vadeitōju V. Gredzenu. 26. jūlī tyka reikōta jauna tikšōnōs ar Sacīmas de-putatim nu LZS frakcejas, kai arī LZS Latgolas nūvoda aktivīstu — Centralōs, valdes lūcekli un Viļānu LIS direktoru L. Zundu un eytim.

Reizē tei beja arī daudzbāru gimīņu bīdreibas jaunō ofīsa atklōšona, kurs tagad pōrsacēlīs arī uz Skūlas ilu 11. Kūpcīgajā ar LZS pasōkuma pīsadalēja daudzī pōrstōvi gon nu LZS vīteģm organizacģjom, gon arī bīdreibas pōrstōvi, apsprīstas daudzas kūpcīgas un atškīreīgas proble- mas.

Pasōkums nūsaslēdze ar kūpcīgu atpyutas vokoru.

Jōns VŌVERS

INTERESANTS VOKORS

ATSKAŅAS NU AUSTRĀLEJAS

...DV nomā LAAJ priķšsēde Adelaidē un DLOA priķšsēde Dace Dārziņa stōstēja par sovu ceļōjumu pa Skandinaveju un Latveju. Vyspyrms dzērdējom par Zvidreju, tod Norveģeju un beigōs — Latveju, pa storpom beja mozi pōrtraukumi, bet pošōs beigōs vēj arī skoti nu videofil- mas, kurūs redzējom šū tū nu kanū laiveņu braucīnim pa Kanadas skaistajim azarim, kas programā nīmoz nabeja paradzāts.

Par Skandinavejas vaļstem stōstējumus vysnūtal beja pozitīvs, dzērdējom daudz par dobas skaistumu — breiniškeīģajim un lūti garajim fjordim, lelajim snīgōtajim kolnim, gletčērim un mīlzu yudīnskrytumim. Ari cylvāku sasnāģumi beja skaidri radzami, kai, pīmāram, gleitōs kūka mōjas Zvidreģā lūti izplateitājā bryunajā krōsā un leidzeīgas daudzkrōsainas mōjas Norveģēģā. Skaistōs zvidru bazneīcas beja īpaši grezni izrūtōtas un apbreinojami labi saglobōtas. Ti, kai jau arī cytōs zemēs, kristīšu motīvi stōv blokus tāļm un simbolim nu priķskristeības laikim. Beja interesanti redzēt pi bazneīcom byuvātas atsevišķas zvonu ākas.

Vīteģi bejuši laipni un draudzeīģi, sevišķi Zvidreģā, kur lūti daudz runōjūt angliiski. Tikleīdz temperatūra pōri 20 grādīm, daudzi īt maudōtīs ladainajā fjordu un azaru yudinī, kas myusim, «australišim», likas naporosti. Bet tei ir jūs vosora un dzeivē vyss relatīvs, kai tū labi zynam.

Kai poša īzateicēs, Dārziņas kuņdze īspaidi Latveģā dalēģuģis piļņeģīgūs pretstōtīs. Nu vīnas puses priķs par skaistū dobu, atjaunōtajōm un ūzpūsajōm skaistajōm jūģendstīla

ceļtnem Reigā, acīm radzamū progresu cytōs vītōs. Valkā ir jaunās sabīdrīskas ākas un cyta ruseiba, pasateicūt vairōk tikai vīnai personai — sīvītei, kura ir piļsātas golva. Sistema, kur moksoj krīvim par īzbraukšonu, dzeīves vītas atbreivoj latvišim.

Ūtra galeģeiba ir, ka nalitōj braukšonas jūstas un tryukst ōtruma kontroles. Latveģa, pēc Turcejas, asūt ūtrō zeme pasaulē ar vyslelōkū ceļu nagadēģumu skaitu. Lūti jōuzmonōs pi īlu škārsōšonas. Ir lykumi, bet tūs vairōkums naivāroj, daudzi īzavairōs nu nūdūkļu moksōšonas un tai vaļstei nav īnokumu sekmeģi dorbotīs. Ir vītas, kur vairōk progresa varēja byut ērteības īvīšōnā, pat taidā skaistā kai Gaiziņkolnā šausmynoj nagleītais un apmāklātōģim beistamais tūrģs, kuru vīteģi sauc par «škūrstynū» un kurs vēj asūt lītōšōnā. Kod tū redzēģu 1991. godā, lykōs pamasts, napabeģģts, vītōm īzdemolāts un nūlamts nūģauģšōnai, apkōrtne beja pīsōģģta ar vysaidīm byuvmaterialu pōrpalykumim. Jo tū īzbyuvātu kaidu ceļtni, kas vysmoz atģōdyntōu seneģōs pilis uz kolnim, vēj varātu saprast.

Pēc interesantō priķšnasuma beja kaļģja un maizeītes, varēja nūģarģģt arī Latvejas olu — kaidas pīcas dažaidas markas! Apmāklātōģu nabeģa daudz, varbyut tū beja vainojams arī korstais laiks — dīnas temperatūra 35,5 grādi. Tai namonūt pīnōce laiks «ģrīzt zyrga golvu uz mōģu pusi».

Pīzeīme: šys nalelais jaukais raksteņģš topīs Australeģas vosorā, kod pi myusim ir ūtrādi — zīma, bet leidz «Zemturam» nūnōce tagad.

JŌNS GURGŌNS MYUS VYSUS VĪNOJ VŌRDS «LATVIS»

Pa bērtolu i mežu gātvi
Nu Lipōjas leidz Zylupei,
Kur azari i jyura atvīz,
Kur upes pōri krōcem skreģ,
Myus vysus vīnoj vōrds «latvis»,
Lai kurā nūvodā tu ej.
Mums vīna Daugova i jyura,
Vīns Gaiziņkolns, vīns Eģzazars;
Lai kaida kuram dīna syura,
Myus vīni placi nas i sver,
Lai vysim teik nu laimes pyura,
Kod dzeīve tū mums vaļā ver.
Kai kūkle, kurai čētras steīgas,
Ar vīnu navar dzīsmi sōkt.
Voi Daugavpiļs, voi Cēsīs, Reiga,
Mums vysim vīnmār kūpā nōkt.
Lai myusu bolsi saskaneģi
Skaņģ gods nu goda piļņeģģk!

EUGENŠ KARŪDZŅIKS,
SABILĒ

NU GRUOVA— GRUOVĪ

Mes Padūmu Savīneibā reiz
bejom,
Uz Eiropas Savīneību niu ēģam...
Tuo kolhoza vīna jau beja da
vanta!
Voi kolhozā ūtrā byus tikšōna
lamta?
Nu slosta tikkū kai īzsprukuģi,
Jau otkon slosta sagrybēģuģi...

Nanūvērteitō bogōteība — cylvāka cereības — ir vysaptverūģš stīmulis studentu eksamenu sēģas svēteībā, kuru veiksmē īskaitēs un kursa dorbu skatēs kvāļoj daudzu biografeģōs. Latvejas Mōkslas akademēģas Latgolas filiales studentī arī sēģeģu storplaikūs nasēd rīkas klēpūs nūlaidūģi, leidz- takus leķeģu cyklu satura apģivei talantēģōki ar sovīm dorbīm pīsadola kulturvīdes veidōģōnā — eīstynoj daudz- veīģeģus tāļō- tōģas un dekoratīvōs mōkslas īzstōģu projektus. Sabīdrīski nūģeīģeģi dorbi īzvalātājā mōkslas veidā tūģ atraiseitā gaisūtņē: J. Skudra projektēģ vīdes formas plastiku tuģas mozģōģumā, plu- soģūt fontu mōkslu, G. Rancāne eļģas krōsu tehnikā īzģusti roda stōģmōkslas kompoziceģas, J. Jonikāne nu myusdīneģģim materialim veidoģ skotlģģus utt.

Īsaverūt aizvadeitājā «Mōkslas dīnas '97» kūpdorbā, ūzmaneības cīneģas ir jāģubpīliģu aktivatēģas, kuras vīģ cereības uz reitdīnu. Augsti gūģdōtī Jākubpiļģ kulturas dzeīves organizātōģi «Jaunūs mōkslinīku īzstō- di» (Jākubpiļģ, 1997. goda majs, koor- dinators — JMS direktors Z. Bārbals) veidoģūt, pīaicynōģa sova rajona un

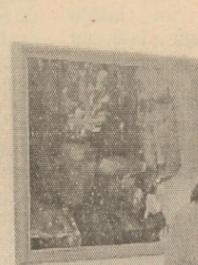

PĪTERS GLEĪZDĀNS

CEREĪBAS UN DORBS

Attālā: Jolanta Ābele ar dālu Ervinu pi sovīm glezņōģumim jaunīs mōkslinīku dorbu īzstōģē.

A. ŠTELMAHERA foto («Breivō Daugova»)

piļsātas vyspōrizģleītōģuģu skūlu absolventus, kuri vīceģuģīs republikas mōkslas mōģeību īstōdēs un augstskūlōs. Īcere un pōrdūmōta dar- beība vainagōģōs pozitīvā vērtēģumā. Daugavpiļģ Lītiģkōs mōkslas koledģas audzēķģu I. Osītes, I. Roģkalnes, A. Subates, E. Arāģas, D. Ķakimovas, J. Bīrznieka, L. Zemītes realistiskajā manīrē darynōtī priķģsmatīģi attāli ar rodūģō dorba īzpratnī drūģi īt latvyskōs tyķumiskōs mōkslas goreīģajā styķrumā, tautiskajūs ritmūs. Rēģeknes Mōkslas koledģas meītes I. Salceģvīca un M. Ķakimova bez teatralisma dekoratīvōs mōkslas īzteīksmes leidzģģģ vōlūdā pasoka, kū vālōs, leļyski ūzģver latvyskōs kulturas nūstōdnes krōsu salyķumā.

Ar glezņeīģības īndīvalģūs tāģu un satura emocīonalū īdarbeību ekspozī- ceģas salīdeģteģbā īzaceļ studentu daiģrade. Vyģualājā mōkslā sovas spē- ģas nāģīspīģtī atteģsta un meīstareģģi fantazeģ Rēģeknes Augstskūlas Psiģoloģeģas nūģdaļas studente Sīģne Pīnne, Mōkslas akademēģas Latgolas filiales studentes Irīna Kovnatska, Jolanta Ābele, Daina Eģģlīte ar laikma- ta spēitu trīģ eļģas krōsu klusūs doģu audaklūs, kamer īsamīrdģģis maklātō gaisma. Formu moduleģģums sakupģoj īzvalātōģis tūģķōrtōģs, vyģualais po- etīskais pasauļģ turpynōģas.

Lai narīģteģģō un gudrō jāģubpīliģu rodūģō dorba aura rūsģnoj lobōķōs Austrumlatveģas mōkslas skūlas atcerētīs sovas talantēģōģūs absolven- tus un vīrģt jūs uz rezultatīvōģu dar- beību.

Nīkur tai nāģt kai pi myusim:
Koč i Eiropā jau byusim,
Lobumus nu tō sev ģīusim,
Bet malnōki par nēģerāģīm
kliusim...
Pōrdūmas par Latveģas šūdīni,
tōģ ačģōrģneģbom un kaidas per-
spektīves var sagaģdeģt nōģkūtnē
losīt šō numera 2. loppusē.

HRONIKA

● 27. jūlī (1922) Ludzas apriņķa Istras pogosta Rudovā dzīmīs līte- raturzģnōģnīks, filoloģeģas zģnōģģu doktors, profesors Vītōlds valeģnis.

● 29. jūlī (1942) Daugavpīli dzymuse dizainere Helģa Krūķle.

● 31. jūlī (1937) atklōta Daugavpiļģ—Rēģeknes elektrīģkō līneģa.

REDKOLEGEJA: Valija Berkina — Jākubpiļš, Jōns Elksnis — Latgolas Kultūras centra izdevnieceiba, Pīters Gleizdāns — Rēzekne, Jōns Kokins — Daugavpiļš, Anita Petkune — Krōslova, Ontons Rancāns — Preiļi, Ontons Slyšāns — Bolvi, Viktors Trojanovskis — Ludza, Pīters Zeile — Reiga, Jōns Žugovs — Reiga, ōrzemu biroja vadeitōjs — Alberts Spōģis Minstere

Nūbeigums

Anatolijs Kims sovā laikā uzrakstēja konceptuali un mōkslinieciski nūzeimeigu dorbu «Gurina utopijs», kurā ir dūma, vai cōjums: kŭ tu, cylvāk, sovā dzeivē esi pilicis klēt desmit Diva bausleibom? Jo tev un tev apkōrt asūšs cylvāku estetiski principi napasaceļ pōri šōm bausleibom, vēļ slyktōk — nasakreit ar tōm, tod tu naesi progresā, bet gon regresā puse.

J. Klidzēja «Cylvāka bārnā» attālōtō gimine dzeivoj un dorbojas desmit Diva bausleibu ilūcē, lai ari tys mateik nikur īpaši akcentāts, tōpēc šō dorba gaisūtne ir tik pisaistūša un nareti ar tagadnes situaceju kontrastejūša. Pagōtne kliust par ideālu tagadnēi, kura zaudējuse daudz nu pagōtnes vērtēibom. Byuteibā J. Klidzēja «Cylvāka bārnā» var kolpōt latgališu etnomenalitates strukturas atklōsmei treju paaudžu grizumā vysā tōs daudzpusēiteibā, niansēiteibā un ari pratruneigumā. Leļā mārā tū var saicei ari par romanu «Dōvōtōs dvēseles» un jīmā atveidōtū Jōmuka gora radineicu Latgolas meitini pusadzī Miļci. Latgaliskō etnomenalitate lauzs nu vysom «Cylvāka bārnā» pūrom, pōrcīcinojūt, ka, byudama leļā mārā irracionala, tei var eisti atsaklōt, uzskotami īsamōtōt tikai šaidā talanteigā mōkslas dorbā kai īpašā kulturcentrējumā. Transformātas cytā izteiksmē (literatūrōtiskā, publicistiskā) tōs zaudēj krosāneibu un sovdbateigū etniskū diferencējumū.

Romanā «Snīgi», tālojūt 30. godu Latgolū, J. Klidzējs snādz naporostus (Tāsīte, Ruduks, Eduks u. c.), bet reizē ari latgaliskōs etnomenalitates pīšōtynōtus raksturus, atklōjūt skaistō, cyldenō un tragiskō tyveibu un sovstarpejōs pōrejas. Romanūs «Dženitors», «Zylī kolni»,

PĪTERS ZEILE

LATGALIŠU ETNOMENTALITATE UN KULTURA

«Dzeiveite, dzeiveite» un cytūs atklōj, kai emigracejas apstōklūs sintezes latgališa nazyudōšais gors ar modernūs Rītuvas pasaulā īspaidu pōrsōtynōtū un aktivū cylvāku. Īpoši izteiksmeigi tys radzams Izidora Kaluma tāla veidōjumā («Zylī kolny», 1960.). Sasateikūt ar īru meitini Simonu, Izidors raksturoj latvišu (reizē latgališu) byuteibu: «Latviši sovā ziņā taidi poši kai tū jysu īri. Speiteigi kai vērši. Gon krivi, gon vōciši tūs gribējūši izmērdynōt un kai to dabōt zam zemes, bet navar. Pusi apkaun, jauna puse piāug klōt un prōtoj, kai tikt pi šautines, lai krivus varātu izšaut nu sovom mōjom ōrā».

Īnōcis amerikāņu katōļu bazneicā, Izidors atsacer Aglyunu: «Ainovu pulki nōce un nōce — lauki, azari, bazneica, likūt nu jauna šymā styprajā tōļō pasaulā gōjējā dzeivōt pasaulē vineigajai — jō Latgolai. Skaisti, dzeivi, smēļdzeigi, tyvi — it kai iztēlē tepat ar rūku aizsnādzami. Reizē — nostaļģiski sōpeigi».

Latgališu etnomenalitati J. Klidzējs spēj atklōt tik daudzpusēigi patīsi, leidz pošom dzeileim un niansēti smolki tōlob, ka tōs byuteiba dzeivoj jymā pošā. Dzeivoj jō talantā, kura īpaneibas organiski īzaug nu Latgolas dzeives, nu bērneibā un jauneibā izjstō, pōrdzeivōtō. Nu Latgolas kulturas tradicejas, apvinōtas ar pasaulā gora pīredzi un apgvi. Cik individuali dažāids (atšķireibā nu kaidreizejō «etnografiskō») ir myusdņu latgalits. Un na tikai tōļajā pasaulē, bet ari pošū mōjōs. Munu paziņu vydā ir lauku mehanizators un darbneicu strōdniks, jō volūda, īpaši atticeibā

uz tehniku, mudžēt mudž nu krīvu vōrdim un atgōdnoj puslatgalisku žargonu. Jam nav laika laseit grōmotas, labi, jo var īsavērt avizē un kaidū breidi pasēdēt pi tōlrōza — vysu laiku un dūmas aizjam praktiskō dzeive. Rēzeknes pedagogs, aktivs sabidrīks darbinīks, pīsatyvojūt pensejas godim, izlasējis vysu, kas drukōts par Latgolū, ir staigōjūšō enciklopedeja, turpynoj aktivi dorbōtis vairōkōs jūmōs. Dzejneica, kuras apziņā, zamapziņā, dvēselē un dzejā vibrej Latgola ar vysu sovū gaisūmu un sōpem. Vaca mameņa, kura ilgstūši dzidōjuse bazneicas kōri un kuras pacylojūšōki breiži dzeivē saistējūši ar ticeibu un bazneicā izjstū, pošas vairōtū skaistumu... Reidziņiks, augstskūlas pasnīdzējs, kuram gon profesionali, gon psihologiski Latgolas vēsture cīši sasavejuse ar Eiropas kulturas vōdlinejom... Vysus pēckara godus Kūrzemes nūstyuri dzeivōja aktīvs veirs, kurs runoj, roksta un dzid tai, ka ni dinu nabyutu šķeirīs nu Latgolas. Kaidreizejais rugōjits Pauls Kļaviņš dzeivōja Bonnā un tagad jau 6. Saeimas deputats Latvejā. Nasaverūt uz personeibas krasī izteiktōm atšķireibom, vysus jūvinoj vysai izteiktas latgaliskōs etnomenalitates izpausmes, apvinōtas ar jūv īkšējō breiveibas mārā cemenējumū.

Kaidā nu vēstulem J. Klidzējs izsaka nūžalu, ka «Karoga» redakceja ar R. Gerkena atbolstu jau sareikōjuse treis romanu konkursus, bet ti napasārōda nivins dorbs par Latgolū. Teiši te atsaklōj myusdņu kolzejas vysizteiktōk un spylgtōk, osōk. Kaidi gon naizskorti dōrgumi

globojās ļaudīs, jūs tykumūs, parāžōs, globojās dinas gaitā un svātķūs. Te nīrb un vejas parōdeibas, kuras vēļ nivins Latgolas rakstnīks nav aizskōris. Bet par sovū zemī, nūvodu jōroksta Latgolas rakstnīkim, jo nu molas skateitais nav leidz golam «eists» un vyspuseigs. Tikai pošū latgališu rakstnīku dorbi var padareit bogōtōku literaturu un bogōtynōt latvišu tautas dvēseli. Tū prōdējuse vysa leidzšinejō latgališu literaturas atteisteiba.

Kod šōs ryndas jau beja uzraksteitas, Daugavpilī īznōce pyrmais modernais latgališu romans — Oskara Seiksta un Valentīna Lukaševiča «Valerjāna dzeive un redzīni» (1996). Kai dzejoj A. Vējāns: «Kū tu latgališam padareisi...»

Taidejaidi latgaliskums — nūteikts vēsturiski socials fenomens, naatkōrtōjama sabidrīski etniska parōdeiba. Ar tū cīši saisteita nūteiktu morali—ētisku normu un estētisku (bet plašōk — kulturas) vērtēibu sistema, kas, integrāta kūplatvyskumā, nazaudej sovās subetnosā īpatnōs dominantes. Šamā ziņā taisneiba B. askālam, kurs sacējis, ka gola rezultātā cylvākam eistyni īnterests ir tikai cylvāks — kulturas subjekts sovā individualajā un etniskajā sovdbateibā.

Šaidā skatējumā jōpōrvērtēj kai latvyskō, tai (leidz ar tū) latgaliskō nacionalisma jēdzīns. Nivins leidz šam nav tai lomōts par separatismu, īrubežōtu nacionalismu kai latgališi. Atsacerēsim, ka karagōjīns pret latvyskumu 1959. godā pēc kompartejas plānuma sōcers ar latvyskō īzneidēšonu, kulturas sašaurynōšonu

Latgolā, tōs rusifkaceju. ymā sakareibā vārā jamami Aivara Ruņģa vōrdi, izteikti grōmotā «...iet latvieši caur gadu simteņiem»: «Nacionalisms ītver na tikai kōpynōtus vai pōrspeilātus nacejas apziņas īzpaudumus, bet ari pošaisrogōšōnus pret vysaida veida draudim nacejas eksisencei. Jo vysu laiku nacionalisms ticis lomōts par «buržuaziskū» vai «aprubēžōtū» nacionalismu, tod mes, moza un rusifikacejas tendencem pakļauta tauta, navaram byut cytāidi, kai «aprubēžōti nacionalisti». Lai ari ar tū gribam saprast tikai sovās tautas, sovā etnosā milesteibu, uzteiceibu sovai nacejai, bosltūtīs uz taidu apziņu, kas pyrām vitā lik sovās tautas īntereses un tōs kulturas atteisteibu».

Kod mōc pagurums un naticeiba, jōatsacer, ka vineigi senēji latgali sauce sevi par latvišim, latvijim (letti) un šēi pīdareibas apziņa jōve jim sasaglobōt kai etnosam, ejūt cauri godsymtīm, kas latgalim (latvijim) beja īpoši skorbi. Tōpēc ari tagad sovā nacionali etnyskō dzeives veida meklēšona un īzkūpšona, tikšōnōs pēc atbīdēm tautas kulturas montōjumā ir ari sovās identitates meklēšona. Kai atbīde uz vysim dzeives īzacyņōjumim, kai uzsvēr A. Ruņģis, tei ir tautēibas saglobōšōnas un leidzdaleiba tautas eksistences ceīņā. Nav nikur cytur vairs jōmeklej cālōka īzacyņōjuma sovās personēibas pīlneigam aplīcynōjumam. Taidejaidi latgališu etnomenalitate daudzom šķautnem un īzpausmem cīši sasavejuse ar Latgolas kulturas vēsturi un nav nu tōs atraunama, jo pošā ir byutiska tōs īzpausme un sastōvdaļa.

Nadaudz saeisynti

KOD VADZS IR PYLNS...

ĀDOLFS BŌRBALS, JAUNKALSNOVA VALSTEI CYTAS PRIORITATES

Skatējūs televizejā un lasēju laikrosktus par svoreigū, leļū un valstiskū pasōkumu — pyrmy lauksaimnēiceibas īzstōdi Viļānūs. Pateikami ari, ka jīmā daleibu jāmūši samārā daudzī saeimas deputati. Dimžāl, avīzēs natyka skorta finansālō puse. Var byut tikai aptyvens priksšots par jōs organizatoriskajōm un īkōrtōšonas izmoksom. Kai izlasēju «Latvijas Vēstneša» 11. jūļa numerī, tod Saeimas prezidejs 7. jūļa sēdē izskatējis un nūraidējis tautsaimnēiceibas (navys lauksaimnēiceibas) īzstōdes «Viļāni—97» reiceibas komitejas priksšādātōja L. Zundas īšnāgumu par finansialu atbolstu. Jo Saeimai naasūt leidzekļū, lai finansātu šaidu pasōkumu.

Tys jau var byut, jo leidzekli jōpītaupa Saeimas deputatu olgu paaugstynōšonai nu 314 leidz 460 latim mēnesī, ari privilīģētū penseju nūteikšonai 75 procentu mēnesī nu deputatu olgas (pōrejim «mērsteigajim» lykums paredz 60 godu vacumā ar 42 godu dorba stažu pensejā sajimt tikai 46 procentus). Vosorā šys priksšlykums naizgōja cauri, bet gon jau rudini pi tō atsagrīs. Jo «kēdes pūsmi» jau ir īdarbynōti — vyspyrms divas reizēs olgu pacēle valsts prezidentam, tod leidz 615 latim ministrim ī niu 100 gudrōkōs golvas jūtas tai kai apbižōtas.

A kai par pōrejim cylvākim? Minimalō olga jau nu pārnejō goda 1. apreļa beja un palik 31 lats (kas sajamams uz rūkas, nu bruto 38 latim), koč pēc lykuma vajadzēja byut tyvu pi 80 latim skaidrā naudā atbylštūši iztykas minimumam. Pensionarim ari jōizteik ar apmāram 40 latim un pōrs latu pīlykumu godā. Tikai kai skaists politisks sūlejums izskaneja deputata Aleksandra Kiršteina apgolvōtais («Lauku Avīze», 21. marts), ka šūgod pensejas piāugs par 10 latim, bet nōkūšgod — 15—20 latim.

Vīnmār jau kai aizbyldynōjums skap, ka valsts budžetā tryukst naudas. naprasmeigi saimnikojūt, tai ir. Un tōdēļ satrauc pādejā laikā teiktas un raksteitais sakarā ar Madrides

sanōksmes rezultatim, kod Latvejai natyka sūleits tyvōkajā laikā tikt uzjimtāi NATO. Kai vins nu nūteicūšajim momentim teik mynāts, ka Latvejā valsts aizsardzeibai teik tārāts tikai 0,66 procenti nu valsts īkšzemes kūpprodukta. Valsts prezidents Guntis Ulmanis bez jebkaidom ceremonējom paziņōja, ka nōkūšgod šī izdavumi jōpalelynoj vysmoz 2 reizes. Kai beja losams «Naatkareigōs Reita Avīzes» 12. jūļa numerī (A. Viļumsons), tod NATO daleibvalstis aizsardzeibai īzdzidūt videji 3,3 procentus. Lai Latveja tū nūdrūšynōtu un beidzūt tyktu īkšā NATO, vēļ ilgus godus var nabyut leidzekļū nikam cytam. Kai šamā sakareibā 11. jūļa numerī rakstēja «Dienas Biznesa» redaktors Jurs Paiders, tod šēi pastyprynōtō naudas tērēšona valsts aizsardzeibai atsasauskīs uz pensionaru, īzgleiteibas, veseleibas aizsardzeibas, zynōtnes un tml. vajadzēibu apcērpšonu un var īzaveidōt stōvūklis, ka valsti byus leidz zūbim apbruņōti, bet naizgleitōti stubeni.

Jo svareigōka par vysu īzarōdīs myusu valsts militarō potenciala styprynōšona, tod īkšējō tōs dzeive ekonomiskajā ziņā it tikai uz leju. Voi teišam tys byutu Latvejas tautas īnteresēs?

JŌNS GURGŌNS, PREIĻI UZ KURĪNI, MUNA LATVEJA?

Ni kars, ni zemestrīce, ni mēris nav gōjūši pōri munai zemeitei Latvejai, bet teirumi aizaugūši ar «boltū kūkvylnu», ākas īzpūsteitas, ryupnēiceiba sagrauta, lauksaimnēiceiba īznycynōta, ļaužu sejōs skumes un bezcerēiba. Tys nūticis sešus naatkareibas godūs.

Kas pi vysa vaīneigs? Kō myusim tryukst? Gudra saimnīka? Stypras rūkas? Spēceiga vodūņa? Ticeibas, cereibas, milesteibas? Prōta, dorba tykuma?

Kōpēc tik nažēleigi īzcērsti un par nīka grašim ōrzymnīkim pōrdūti meži — Latvejas gondreiz vineigō bogōteiba? Kōpēc masveideigi cylvāki mērst nu pōrmereigas dzeršōnas? Nu bezcerēibas sameklēt dorbu, samokstōt par dzeivūkli.

valsts — tei nav tikai valdeiba un parlaments, īrēdņu armeja un pašvaldeibas, valsts ir tauta. Tī asam mes pošī. Latvejai, lai īzdzīvōtu, lai atteistātū, vajadzēja saprōteiga un strōdeiga tauta, gudra, spējeiga vysōs situacejōs, dorbu meilūša un gribūša valdeiba. Tūmār taidas, kura ryupātūs par tautu, strōdōtu jōs lobā, Latvejai pagadam nav. Kots voi gondreiz kots valstsveirs, īrēdnis tikai rauš sev kabatā. Augšās korumpātas un apakšās sleikst aizvīn dzīlōk nabadzeibā un pūstā. Masu mediji ziņoj, ka Latvejā bezdarbs sasamoznūtīs, bet tikai na Preiļu rajonā un Latgolā. Te bezdarbīku skaits sasamozynōjūt tikai uz pōragri myrušū rēkina. Šō goda junī īnflaceja Latvejā bejuse 0,2 procenti — tam natycu. Kōrtejō preses peile, jo «mozūs cylvāku» — tautas dzeives leimīns pasaaugstynōšōnōs nav jūtama. Asam na reņģu ēdēji (tōs samārā dōrgas), bet zōļādōji.

Latvišu laikroks «Čikāgas Zīpas» (ASV) ziņoj: pagōjušajā godā Latvejā nūslapakvōti 429 cylvāki, rēkinojūt uz kotru Latvejas īdzeivōtōju (lelu un mozu) īzdarti 20 litri alkohola. Reigā dorbojās 735 īntimklubi (tautas volūdā — maku mōjas). Pēc Reigas pīļsātas policejas golvonōs pōrvāldes ziņom registrātas 45 napylmgadeigōs prostitutas, jaunōkajai nu tōm 8 godi. Latvejā skūlā nait 13600 bārnū. Uz kurīni eimi, muna valsts Latvejā? Ar breiveibas atgyušonu ir daudz par moz, vajadzēja kōrteiba, disciplīna, atbīdeiba un vadeitspeja nu valdeibas un pošvaldeibu puses, deputatu saprōts un gudaprōts.

Ir latgaļu īzvīrātāis lozungs «Vinōti Latvejai!», tū pījēme 1917. goda apreli Rēzeknes konferencē, Latgola atsadalēja nu Krivejas imperejas un pīsavīnōja Latvejai. Dzuma trešō zvaigzne, tys radzams Breiveibas pīmineklī Reigā. Tūmār daļa Kūrzemes un Vyzemes «eistīs latvišu» nasavēleja (nagrīb) saprast, ka Latvejas saknes ir Latgolā, senējūs latgaļu ciltēs, navys Kūrzemē, kur dzeivōja izmyruši kūrši, navys Vydzemē, kur beja libiši (lībi) — somugru ciltīs, navys Reigā, kuru dybynōja un apdzeivōja vōciši. Latgola nu pōrnūvodu latvišim aizmērsta, tauta vēļ pēc 80 godim navar atsagyut nu godsymtīm ilgō krīvu un pūļu jyuga, jo nasajam vajadzēigū (sūleitū) paleidzeibu nu valsts ni goreigi, ni materialī.

Latvejā storp latvišim nav

vinōteibas, vinōta mērka un vērzeibas. Divi latviši — treis partejas. Latvišu tauta strōdeiga, tūmār glēva un nūdeveiga. Latviši «uztaisēja» socialistiskū revoluceju Krivejā 1917. godā bidra Uljanova vadeibā, nūnōvēja Krivejas cara Nikolaja II gimeni tōļajā Jekaterīnburgā. Kas šōve ebrejus (žēidus) vōcu okupantim īnōkūt Latvejā 1941. godā? Latviši, dzirdeiti ar vōcu šņabi. Vōciši uz šōm masveida eksekucejom nūsavēr nu molas. Latviši bejuši pakalpeni vysom varom un maņ kauns par sovū tautu (na vysu, bet lelu tōs daļu), kas naveižoj sakūpt sovū zemī, bet līn leļajā un navajadzējajā politikā, zaudēj moralū seju un ar tū ari dorba tykumu.

Cylvāku tūmār audzynoj apstōkli. kaidūs jys dzeivoj, navys ideologeja un politika. Pošlaik aiz myusim ir krysti, ap myusim kopi, mes stōvom storp krystu un augšanceļšōnūs. Bet tei, lai vysu carāta un gaideita, tik dreizi napīnōks. Leidz godsymta beigom — nikaidu cereibu, vēļ grimsim leļōkā nabadzeibā un bezvejas pūrā.

Nalōgas dūmas, bet gaisma tunēļa golā vēļ nav radzama. Pat ar palelynojāmū styklu. Leidzšinejō valdeiba Latveju nūvaduse leidz bankrotam, vys īzpūsteits, nūlaists, īzpōrdūts. Byutu ōrzymnīkim pōrdūta ari Bālejas jyura, tūmār, par laimi, tei napīdar Latvejai vīnai...

PĪTERS GLEIZDĀNS: MALĒNEJAS MAKSIMALISMS

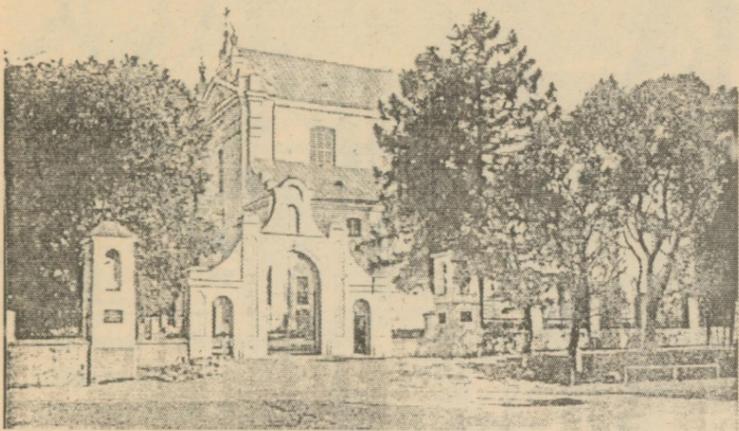

Sabidrīski nūzeimeigajā parōdeibā — 1997. goda gimiņu nūmetnē 3x3 Gaujinā meklej jaunās sadzeives formas — maksimalā sprīdzē gora pīprasējums šķīta naktskraku balle. Kod dāmas tūs var demonstrēt uz sovās mīsas, muzykantam, kai seņōk lei-jerkastnikam, jōsakarynoj uz garmoškās...

STUDENTU KLUBEŠ

RUTA GRYSĀNE,
III KURSS

GRAFI PLĀTERI KRĒSLOVĀ

Lela 18.—19. gs. Latgolas muižnieku daļa beja vōji saimnīki, jūš zemnīki dzeivōja lelā nabadzeibā, bet poši nūšadeve izprīcom, naveicynojūt ni saimnīciskū, ni kulturas atteisteibu. Bet blokom taidim beja arī izcylas dzimtas, kuru vōrdi īgōjuši nūvoda un Latvejas vēsturē kūpumā. Taidi — aktīvi, rodūši, darbeigi un progresīvi nūškaņōti beja grafi Plāteri Krēslovā. Byuteibā vysn nūzeimeigais te ir jūš veidōjums.

Krēslova atsarūn lūti skaistā vitā pi Daugovas — tīši itū kolnainū un upes lūkim rūtōtū vitu Plāteri izavelēja par sovas dzymtas golvonū rezidenci (jim īpašumi pīdarēja arī cytōš vitōš) un nūdūms beja izcyls: Krēslova izveidēt par vysas Inflantejas centru, uzceļt lelōkū bazneicu — veiskupu sēdeklī.

Nu Vōcejas 15. gs. uz Livoneju pōrsacaluši, Plāteri Inflantejā asimilējōš, pījēme pūlu volūdū un kulturu, daudzys godu dasmytus dzymtas veiri beja Dinaburgas, leidz ar tū arī vysas Inflantejas starosti, ījēme cytus cīvīlus un militarus omotus. Jūs rūseigō dorbōšonōš Krēslovas apbyuvē panōce tū, ka jau 1811. godā agrōkū mīstu sōce minēt kai ōrstata pīšātū.

Ar 1729. godu, kod Krēslovas muižu nūpērka grafs Jans Ludvigs (1693—1736), sōcēs jōš «zīdu laikš» un turpynōjōš leidz 19. gs. 30. godim, kod pēc pūlu muižnīku sasaceļšonōš pret krīvu carīsmu tyka nūšlōpeita kotra pūlu aristokratu aktivitate, kas vēļ vairōk

pasastyprnōja pēc ūtrō — 1863. goda pūlu dumpa.

Īgyvuši īpašumā muižu, Plāteri, sekōjūt izcylōkajai pūlu un cytu Eiropas muižnīku pīredzei, ceņtēs dzymtas rezidenci padareit par nūzeimeigōkū Latgolas pīšātū. Nu Itālejas, Pūlejas tyka ataicynōti mōkslinīki, nu dažaidom valstīm — amatnīki, ceļtnīki. Ji, sadarbeibā ar vītejim omotu meistariem, cēle pīšātū, organizēja tepiku, samta audumu, katūna, irūču, rotu, zalta un sudobra litu, spēļu kartu, krōšņu pūdeņu un cytu izstrōdōjumu izgatavōšonu. Tīm beja lels nūits slovonajūs vītejūs godatērgūs, taipat Krīvejā un Pūlejā.

Jans Ludvis septēņu godu laikā (leidz sovai nōvei) daudz darēja pīmīleigas pīšēteņas izveidē. Tyka izbyuvāts plašs tērga laukums ar pōrdūtovu ryndom, aizsōce myura mōju un divstōvu myura rātsnoma ceļtnīceibu ar tūrni un pūlkstīni. Straujš atteisteibas pūšms Krēslovā aizsōce, kod šū mīstu montōja Konstantins Ludvigs (1722—1791) un jō dzeivesbidre Auguste (1724—1791).

Grafs Konstantins Ludvigs beja vīns nu 18. gs. «bankīrim» (kai M. J. Borhs, Rīki u. c.), globōja pī sevis Aglyunas dominikaņu naudū un moksōja par tū procentus. Tymā laikā funkcionēja sevišķa Plāteru naua — skōrda kuponī, uz kurim beja Plāteru gerbūšs, jū par dorbu sajēme pīšs saimnīceibā strōdōjūši ļauds. Iti kuponī dorbōjōš arī cytūs Plātera

itārps (19. gs. beigas un 20. gs. sōkums), šudīņ klīvis tikai par īpošu gadējumu (vysbīžōk dzišmu svātku) apgērbū.

Laika gaitā mainējūsēs attīksme pret ornamentu, nacionalajim rokstim un gola rezultātā — tautastārpu kūpumā. Sepōk kotram rokstu salykumam, kotrai zeimei beja sova vēteiba, nūzeime, ar kotru izšyvumu, izaudumu, simbolu beja saisteiti dažaidi tīcējumi. Pīmāram, krystam beja sorgōjūša, svēteibu nasūša nūzeime, vīļņōta leiklūču lineja simbolizēja napōrtrauktu kusteibu un atteisteibu, saules, austras kūka motīvi beja arī zemtura dorbu un augleibu sekmejūši ornamentī. Taipat sova simboliska nūzeime beja arī auduma krōšom.

Tagad tys vysš teik uztvarts lūti vyspōreigi — kai rūtōjūšs, zynomu estetīsku slūdzi nasūšs elements voi jūš kūpums.

Šudīņ tautastārps gon teik darynōts, bolstūtīs uz etnografiskajim materi-

īpašumūs, na tikai Krēslovā.

Saaicynōtūs arhitektu, amatnīku, mōkslinīku vadeibā tyka radeiti vairōki objekti un vēteibas — pabeigts rātsnoms, kas sovas funkcejas saglobōjis vēļ leidz myusu dinom, uzsōkta rezidences kompleksa veidōšona, īprīkš nūpītni izstudejūt arhitekta Mihaila Lingnana dōvynōtōš grōmotas par kompleksu veidōšonu, parku īreikōšonu un cytim vaicōjumim.

Bazneicu kai veiskupa katedrali projektēja itāju arhitekts A. Paroko, taipat plašu biblioteku jeb vacū pīli, bet pēc tam — jaunū pīli. Reizē ar bazneicu tyka calta veiskupa rezidence un Goreigō seminara telpas. Grandiozū dīvnomu īsvētēja Plāteru dzymtā tradicionālō patrona sv. Ludviga gūdam, 1759. godā tyka nūbeigta ceļt arī biblioteka (vacō pīšs), kur atsaroda 20 tykustūšas foliantu daudzōš volūdōš, kas beja pūtami arī plašōkai publikai.

18. gs. sōce veidōtīs Krēslovas muižas dōrzs ar līpu regularu parku. Joatzeimej, ka arī tys nabeja slāgts, bet publīks. 18. un 19. gs. vysā Latvejā beja tikai dažī taidi parki.

Vīns nu lelōkajim veikumim — jaunōš pīšs ceļtnīceiba, kura aizsōkta 1750. godā. 60.—70. godūs, gleznōtōjs F. Kastaldi fresku tehnikā apgelznōja sīnas, pēc vērineiguma un mōkslinīciskōš nūzeimes tys īryndojams tyuleņ pēc Rundales pīšs gleznōjumim. Ceļtnīceibu pabeidze Augusts Hiacints Plāters 1791. godā.

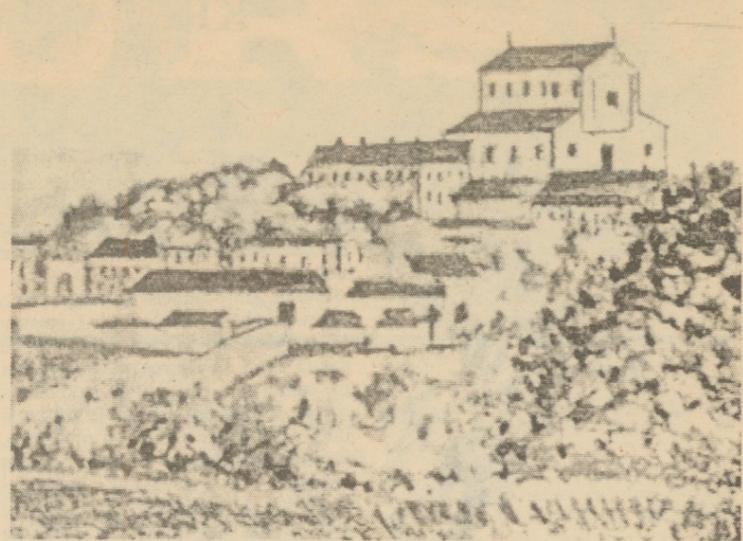
Muižas ansambli īsakļōve manufaktura un cytas saimnīceibas ākas, apbyuvi īskōve romantīks ainovu parks ar dažaidā augstumā nūgōzi aptverūšim pastaigu celenim, skotu laukumim uz Daugovas leikumim ar jōš preteji krostu. Skotu laukumi ar myura ejom beja saisteiti ar ānainom lapenem, rūtāju olom un grotom. Pavarari zīdūs sleika ōbeļdōrzs, bet rudīni rūtōjōš dažaidim auglim, oranžerejōš audzēja veinūgas, aprikozēs, ananasus un cytus ōrzemu augus un augļus.

Prūtams, arī 18. gs. pastōvēja dažaidas vīteibas un izskaistynōjumi, par tū līcynōja fakts, ka par gūdu Katrinas Ī braukšonai cauri Krēslovai īreikōtas tai saucamōš «Potjomkina sādžas» byuves, izklaidus stōvūšas myura fasādes, kurum pībyuvātas skaistas, bet butaforiskas kūka ākas, kas mīstam pīskīere reprezentablu izskotu.

Grafine Augusta uzceļe klūsteri ar kapleicu un slimneicu, kur dzeivōja un dorbōjōš žālsirdeigūs mōšu ordeņa mūkenes. 19. gs. beigōš grafs Jevgenijs 1 km nu Krēslovas pī

alim, tūmār bīži vin kūpā teik lykti vairōku nūvodu roksti, krōšas, tōpēc navar izteikt un atklōt nūteikta nūvoda rakstureigūs (dzeivesveids, tradīcejas, pasaula uztere, montōjums). Tagad izaveidōjūsēs taida situaceja, ka cylvāki vyspōr naisadzīlinoj tymā, kū un kōlob gērb, kūpā lik, jo vairōk styļu, uzskota, ka ir modernōk un jo lobōk (it kai). Sovaižōk gon, bet voi lobōk?

Latvīšu attīksmi pret tautastārpa tradīceju īspaidōja padūmu okupacejas laika styprī vin formalizātō, ōrejo attīksme, tūmār arī šōsdinas situaceja na mozōk grauj etnografiskōš vēteibas. Modernais (pīšsāts kultura) it kai padora navērteigu «nu zemnīkim nōkušū» etnografiskū vēteibu, nu kurum varbyut poša golvonō ir tautas tārps, kas ir latvīšu tautas kultura izcyla vēteiba, kura jōsagloboj, nadreikst laist pūstā. Anna Zariņa grōmotā «Latgaļu apgērbš 7.—13. gs.» (1970) roksta, ar kaidu ryu-

sāryudiņa olūtīm īreikōja ōrstnīceibas kurortu, kas dorbōjōš 20 godus. Sezōnā beja pa 500 ōrstnīcyskom saunom, nu olūtīm leidz muižai īreikōja yudiņa vodu.

Muižas pādeji īpašnīki Gustavs un Marija īreikōja pī pīšs fazanu audzātovu, putnus īvede nu Silezejas, nu Vōcejas ataicynōja specialīstu.

Krēslova uzplauka pasateicūt Plāteru aktivīteim saimnīciskajā dzeivē, kulturā, mōkslā, krōšņō sv. Ludviga katedrālbazneica klīva par etalonu vairōkim Latgolas dīvnomim, leidz Latgolas pīvīnōšonai Krīvejai šei pīšsāta beja spūšs nūvoda kultura centrs ar vacū un jaunū pīli, biblioteku, rātsnomu, klūsteri, pyrmū augstskūlu — Goreigū seminaru, parku. Gribātūs cerēt, ka te kaidreiz otkon varēs sajūst 18.—19. gs. gaisūtīni atjaunōtajū Plāteru pīli nu Šokolades kaļņeņa caur īzteirātu un atjaunōtū ainovu parku lyukōtīs uz Daugovas daudzveidīgū skaistumu.

IRĒNA SAULE,

IV KURSS:

— Krēslova grafu Plāteru īpašumā beja nu 1729. goda leidz I pasaulā karam. Īsōkumā jī dzeivōja vacā, samārā nalelā kūka muižēņā, kamer uzceļe pīli, kuras korpuss sasaglobōjis leidz myusu dinom.

Var lepētīs arī ar daudz kū cytu. Vīns nu īvārojāmōkajim kulturas pīmīneklim ir skaistō un lelō bazneica, kuras oltoru greznōj pēc izcylō pūļu gleznōtōja Jana Mateiko skicem darynōta glezna. Pošu ceļtni gon projektēja itāju arhitekts A. Paroko, bet smogūs dorbus veice vīteji latgališu zemnīki dzymtacylvāki, kuri, 2 kilo-

metrus garā kēdē stōvādami, nu kīgelneicas nu rūkas rūkā padeve kīgelūs, leidz tī gūlōš bazneicas sīnōš. Jīmā izveidōti 10 oltori ar mōkslinīku gleznom.

Pī Plāterim cīmūs brauce slovonōki un kulturalōki Latgolas muižnīki — dagdīts Jans Augusts Hilzens, grōmotas «Inflanti» autors, rakstnīks un almanaha «Rubon» izdevējs Kazimīrs Buinickis, kurs par Dagdas muižas īpašniku klīva pēc tam, kod Hilzens apprecēja Plātera meitu, palyka pī jūš pavorda un klīva par Mīnskas vojevodu.

Konstantina Ludviga laikā uzcaltas vairōkas mōjas nu ōrzemem ībraukušajim amatnīkim (sevišķi nu Varšavas un Berlines), kuri daudz darēja apdzeivōtōš vitas tōļōkai plynveidōšonai, jūš klōtbyutnē atsateistēja dažaidas amatnīceibas nūzāres.

1764. godā K. L. Plāters uzceļe lelu sinagogu ebrejim, kura klīva par vysas Latgolas tīceigūs ebreju centru. 1826. godā lelajā guņšgrākā būjā aizgōja daudz dzeivōjamūs mōju, bet ap 1865. godu lela daļa pūstējumu beja jau atjaunōta un kaidu laiku turpynōjōš uzplaukums. Amatnīki atteistēja tekstīla, metala un cytas nūzāres. Kod par īpašniku te klīva Odums Plāters, skūlas vajadzeibom atbreivōja bibliotekas āku, bet tū pošu pōrvītōja uz cytu muižu.

Krēslova ir peļņejuse Latgolas Šveices nūsaukumu un lelā mārā pasateicūt Plāteru dzymtas veikumam.

Attālūs: sv. Ludviga bazneica 1938. godā; Goreigais seminars, kur gondreiz godu syntu tyka vūicāta latgaļu volūda (attālūs nu 1802. goda gravīras).

MAIJA UPENIECE,
III KURSSTAUTASTĀRPI
MYUSU DĪNĒS

Bīži godōš situacejas, kod pēški saprūtām, ka ir jau par vālu. Tys tai tōpēc, ka breidī, kod napatikšonas voi naveiksmes sōcas, likas, jōš nav nīkas brīsmēigs, taidš seikums vīn, kuru nav vērts «jimt golvā». Sevišķi myusu dīnōš, kod cylvāki tīk aizjīmīti, ka nagrib īvārōt pat tū, kas nūteik gīminē, draugu un rodu lūkā. Itys ir laiks, kod pōrskotom vēteibas, dīmžāl, na uz lobū pusi. Tōš, kuras augstu turēja seņči, īgyust cytu nūkrōsu un namonomi, pamožom sōc īzzust. Varbyut pīnōks dīna, kod kū darēt jau byus par vālu.

Zeimeigs pīmārs — myusu seņči vīnmār augstu turēja nacionalūs latvīšu tautastārpus. Kaidreiz tys beja ikdīnas apgārbs, vēļōk — tikai svātku

itārps (19. gs. beigas un 20. gs. sōkums), šudīņ klīvis tikai par īpošu gadējumu (vysbīžōk dzišmu svātku) apgērbū.

Laika gaitā mainējūsēs attīksme pret ornamentu, nacionalajim rokstim un gola rezultātā — tautastārpu kūpumā. Sepōk kotram rokstu salykumam, kotrai zeimei beja sova vēteiba, nūzeime, ar kotru izšyvumu, izaudumu, simbolu beja saisteiti dažaidi tīcējumi. Pīmāram, krystam beja sorgōjūša, svēteibu nasūša nūzeime, vīļņōta leiklūču lineja simbolizēja napōrtrauktu kusteibu un atteisteibu, saules, austras kūka motīvi beja arī zemtura dorbu un augleibu sekmejūši ornamentī. Taipat sova simboliska nūzeime beja arī auduma krōšom.

Tagad tys vysš teik uztvarts lūti vyspōreigi — kai rūtōjūšs, zynomu estetīsku slūdzi nasūšs elements voi jūš kūpums.

Šudīņ tautastārps gon teik darynōts, bolstūtīs uz etnografiskajim materi-

alim, tūmār bīži vin kūpā teik lykti vairōku nūvodu roksti, krōšas, tōpēc navar izteikt un atklōt nūteikta nūvoda rakstureigūs (dzeivesveids, tradīcejas, pasaula uztere, montōjums). Tagad izaveidōjūsēs taida situaceja, ka cylvāki vyspōr naisadzīlinoj tymā, kū un kōlob gērb, kūpā lik, jo vairōk styļu, uzskota, ka ir modernōk un jo lobōk (it kai). Sovaižōk gon, bet voi lobōk?

Latvīšu attīksmi pret tautastārpa tradīceju īspaidōja padūmu okupacejas laika styprī vin formalizātō, ōrejo attīksme, tūmār arī šōsdinas situaceja na mozōk grauj etnografiskōš vēteibas. Modernais (pīšsāts kultura) it kai padora navērteigu «nu zemnīkim nōkušū» etnografiskū vēteibu, nu kurum varbyut poša golvonō ir tautas tārps, kas ir latvīšu tautas kultura izcyla vēteiba, kura jōsagloboj, nadreikst laist pūstā. Anna Zariņa grōmotā «Latgaļu apgērbš 7.—13. gs.» (1970) roksta, ar kaidu ryu-

peibu daudzū paaudžu ilgmeibā tyka veidōti skaisti latvīšu—latgaļu tautas tārpi kai cīlts, subetnosa, tautas byuteibas nesēji un īzteicēji. Myusu seņči ceņtēs meklēt harmoneju un tys jo īzteikti atsaklōj tārpūs kotrā detaļā, sagšā, prīveitē, rokstu ailē voi krystōjumā. Vysas šōš daļas sovā storpā pateikami sasabolsōja, cyta cytu papyldynōja, rodūt harmonejas īzjyutu kai tārpa nosōtōjam, tai vārōtōjam.

Myusdīnu straujajā dzeives rytumā un trūkšņainajā pasaulē patīsu harmoneju saglobot ir vysai gryuši, tūmār jei ir dzeives, dobas pamatā. Un tikai, kod harmoneja volda cylvākā, sabīdreibā, kulturā, vēteibu sistema var atsateistēt un it uz augšu.

Nadreikst ļautīs nihilīsmam, tautas mōksla jōuzskota un jōvērtēj leidz ar vysom cytom kultura, pofesionalōš mōkslas parōdeibom. Jōsagloboj vysn nūzeimeigais, gōdsymtūs īstrōdōtais, kas ītvarts myusu nūvodu tautas

tārpūs. Jūs modernizejūt, kai tys dažkōrt nūteik, var zust patīšais veidols un vēteiba. Tautas tārpu navar modernizēt, nanūdōrūt pōreisteibu, zaudējumus, jo tys ir nūteikts vēsturīks veidōjums. Cyta līta — var izveidēt originalu, modernu sīvītes tārpu, izmontōjūt tautyskūs elementus. Navys ūtraidi.

Svēštautīši vīnmār apbreinōjuši un jysmōjuši par latvīšu tautas mōkslu, sevišķi tārpim, žāl, ka poši mes nareti asom nasaskatējuši jīmūs īslāptōš vēteibas, bet tōš meklejom jaunajā un modernajā pasaulē, tautas tārps palīcis vīneigi kai zynomas funkcejas veicējs, zynomas izdareibas papyldynōjums. Tōpēc arī jīmā sōc īsavīt navajadzeigi jaunynōjumi, pavēršeibas, naizpratne ornamentu un krōsu rysynōjumā, kai arī volkōšonas manīrē, raksturā. Apsazynōsim tū, ka vyslēlōkō vēteiba — saglobōt latvysku, myužēigū namīteigi mainīgajā pasaulē.

ERIDIANA OLEHNOVIČA,

PEDAGOGEJAS MAGISTRE, DAUGAVPĪLS PEDAGOGISKĒS UNIVERSITĀTES DOKTORANDE

Kurss «Tautas ornamentals» Daugavpīls Mōkslas kōledžā teik lasēits rūkdorbu nūdaļas audzēknim III kursā 1. un 2. semestrī 72 stundžu apjūmā — 2 stundes nedēļā. Īpazeistynoj ar latvu rokstu jēdzīni un vacumu, ar rokstu zeimem, tūs nūzeimi mitologejā un rūtōjūšajō rokstā, ar rokstu kompozīceju jeb sakōrtōjumu,

krōsu kompozīceju un pīlītōjumu. Zeimes analīzejam saisteibā ar bogōtū latvīšu tautas folkloras materialu. Teoretiskū vīlu audzēknes papyldynoj ar grafiskīm zeimējumim, kuras golvonōkōrt veic ar ruku uz seiki rūtōta papeira, naizmontōjūt kserokopēšonas voi datortehnikas īspēsas. Tys jōm paleidz lobōk īzprast rokstu uzbyuves

KURSA «TAUTAS ORNAMENTS» LŪMA

lykumus, tūs grupēšonas pajēmīnus, kompozīcionalū sakōrtōjumu.

Audzēknem, bolstūtīs uz īgyutajōm zynōšonom, rūnas etnografiskō materiāla dziļōka īzpratne, jōš ar lelu interesi analīzej 1. un 2. kursa omotu mōceibas

nūdarbeibōš pošu darynōtūs etnografiskūs kopeju — jūstu, tautyskūs kraklu, pīrkšautu, galvas autu un cytu pīrkšmatu rokstus, jūs sakōrtōjumu, krōšas.

Īgyutōš zynōšonas kompozīcejā

paleidz saprast krōsu salykuma simboliskū jāgu kai etnografējā, tai myusdīnu mōkslā — tekstīlijā, interjera dekoratīvajūs pīrkšmatūs un cytu.

VALDIS KAVACS, MŌKSLAS

ZYNŌTNĪKS, REIGAS PEDAGOGEJAS UN IZGLEITEIBAS VADEIBAS AUGSTSKŪLAS LEKTORS

Latvejā plaši un padzilīnōti eistynoj papyldizgleiteibas programmu dažaidōš mōkslōš, arī vyspōrizgleitōjūšajōš skūlōš snādz vyspōreju mōkslas īzpratni un pamatzynōšonas vyualajōš mōkslōš. Mōkslas un muzykas skūlas ir alternatīvas vyspōrizleitojūšajōm, leidz ar tū uzdavums

ir atteistēt aktīvas, rodūšas personeibas, kuras pasajlaun uz sovom spējom un ir gotovas dorbōtīs jebkurūs apstōklūs.

Zeimēšona ir ārts, pīejams un lūti daudzveidīgs pošīzpausmes veids. Ir labi zynomi myusu mōkslas skūlu rodūši panōkumi. Audzēknim ir īspēja ar lūti

SENŪS ZEIMU UN SIMBOLU AKTUALIZACEJA

vīnkōrīm leidzēklīm, vīnkōršom zeimem praktīski pīsadaleit atzīņas īgyušonas procesā, pēc īspēsas pīlneigōk īzteikt sovū personeibu un vūceitīs uztvērt cytus

rysynōjumus, saprast cytas pīejas. Mōkslas skūlōš stundes īspējams veidēt tai, lai veicynōtu bārnū vyspuseigu atteisteibu, rūsynōtu aktīvu rodūšu pīeju ik breidī.

Referata, nūlaseita Zynōmīski praktīskajā konferencē «Tautas un profesionalā mōksla Latgolā myusdīnu kultura situacejā» (60.—90. godj) Rēzeknē šō goda maja tēzes.

TADEUŠS PUISĀNS VĒSTURES MOZAIKA

Pagājuši jau pici godi nu Tadeuša Puišāna grōmotas «Nūgrymušos jaunovas montōjums», kŭ izdeve Daugavpiļš latvišu bidreiba, bogōteigi ilustrāta un dokumentāta izdavuma, kurs uz myusu tvāvini Latgolū pamudynōja pasavērt sovaižōk. Lai gon autors uzsver, kai tys ari parōdeits nūsaukumā, ka jys vairōk kavejas pi sova dzymtō Ludzas nūvoda, mozlīt paver durovas uz tō tradicejom bogōtū seņōtni, tūmār te radzam ari vysas

Nūsadorbojūt ar nūvodpētniceibu, asu vōkuse nūstōstus par vītvdirdim, par poša myusu pogosta centra vēsturi un atsaklōjušas breinumjaukas ziņas.

«Ai, tu, Pušans ezereņ,
Tovu dailu vainadzeņu:
Vysapkōrt zaļas nīdres,
Vydā vilneits leigojās».

Kai vilnis azarā, tai mežu ilūkā Pušas cimats audzis un veidōjys storp gleznainajim Latgolas pakolnim. Latgolas zemes aprokstis 1784. godā generalmēreišonas laikā var uzsynōt, ka golvonō nūdorbōšonōs te beja zemniceiba, dravniceiba un zveja. Par tū licynoj ari uzvōrdi, sasaglobōjuši leidz myusu dinom — Teirumniks, Strods — putyns, kurs zemniku pavoda teirumā, Bundars — bucu taisēitōjs, Gončars — pūdu meistars. Tūs Pušā nabeja moz — 11 saiminiki vyrpōja pūdus, storp jīm ari myusu tautas mōkslas teirradnis Odums Kōpustēņš, par kuru sacarāntas vōrsmas: «...Nu ripas un nu veira korstōs sirds aug dzaltonbryuni mōla pūdi».

Pušōniši, kai vysī, kod vajaga — it dorbā, kod pīnōk svātī — pricojās, bet palaikam nūgurst nu bezjēdzēigō socialōs pagōtnes paliku krōvuma uz jūs placim. Bet voi nabyutu jauki, kod Kōpustēņa mozbārni skandynōtu mōla pūdus rudiņa godatērgūs, jo svātķūs uzklōtu Pušas audēju greznōs sagas, jo uzgārbtu Oduma mozmeitas austūs tautastārpus? Varbut tai mes varātu ceļtīs un skanēt.

Ībraucējam var liktīs, ka Puša ar celim it kai sadaleita uz pusem (pušom), bet vacōkīs goda gōjumu ļaudis stōsta, ka nūsaukums cēlis nu vōrda «puška», kuru uz vaļņa bejis daudz zvidru kara laikā. Proforsors L. Latkovskis nōcis pi slēdziņa, ka «Pušas nūsaukums vadams sakarā ar skuju kūka nūsaukumu. Saleidzynojīt leišu pušis — pide, pušunas — prižu mežs, pušinis — pridaiņš, greku peuke — pride... Tōpēc Pušans nūsaukums piskaitams tim vītu nūsaukumim, kas dūti pēc kūku sugas... Īspējams, ka tys vōrds byus bejis pazeistams kaidas vinas latgaļu cilts rubežūs».

Vēl pivesšu ari izrokstu nu J. Šylova rōmotas «Kurganū kosmiski nūslāpumi», lai laseitōjs var bogōtynōt sovu iztēli: «Pušans uzbrīds, zidūšs) imisōja kūdulu, saules spēku. Bez tam jam beja «zalta laivas» un pošam sova orbita, sastōvūša un dīnas un nakts pusem. Acimiradzūt, Pušans simbolizēja kaidu nu zodiakalajim zvaigznōjim, vystycamōk, Avenu, sprižūt nu tō, ka jū vysbižōk leidzynōja ar aunu voi ōzi. «Uzbrīdušō» golvonō nūzeime saistējōs ar dzymtas turpynōšonu, tys skaitējōs par tureibas aizbijdnj un laimeigūs ceļu zynōtōju. Pušāna atšķireibas izemes

KRŌSAINA MOZAIKA

Latgolas ainovu. Ludzas puse plaši pōrstōvāta teikōs, pōsokōs, tautasdzismēs, bet jai bejuši kulturals un ekonomiski sakari ar vysu nūvodu, nu šejīnes nōkuši daudz gudri veiri un sīvas, kuri kuplynōja nūvoda slavī kūpumā. Īpazeistūt tyvōk vīnu aprīņki, jō pogostus, kulturvēsturiskū montōjumu, mes lobōk pazeistam ari vysu sovu Latgolū.

Sūreiz jau Latgolas Kulturas centra izdevnīcībā Rēzeknē gaismu iraudzējuse apjūmā mozōka, bet na satura ziņā «Vēstures nozaiķa». Par nūsaukuma izvēli autors īvodvōrdūs soka: «Pavysam apzynōti grōmotai dūts nūsaukums «Vēstures mozaiķa», bet nav dūmōta kai vēsture, bet gon epizodes — izvālātas leidzeigi mozaiķas krōsainajim akminim voi styklim, kas papyldynoj voi izceļ vīna ūtru, lai vēsturiskō biļde laseitōja ocu priškā iznērtu pēc īspējas piļņeiga vysas Latvejas vēstures kontekstā. Epizodes izvālātas taidas, kas ir svareigas Latvejas vēsturē, bet kas lelajōs vēstures grōmotōs voi nu nav pīmynātas, voi pīmynātas napīļņeigi.

Šei «krōsainō mozaiķa» sastōv nu 32 akmintenim un divim Ignata Kuzmina dzejūlim, kas sagrupāti divōs nūdaļōs. Pymajā daļā publicista pōrdūmas par 18. novembri tautas dzeivē, latvišu nacionalismu,

humānismu, revoluceju zynōtni, tiraneju, carismu Krivejā, boļševiku revoluceju Latvejā un Latgolā, pozitivismu Latvejas vēsturē u. c. T. Puišāns pīsaskar aizmērstū cineitōju vōrdu svātumam un atjaunōšonai, runoj par O. Kalpaka lūmu myusu vaļsts vēsturē, par latvišu kolonejom Krivejā, Sibirejā, Amerikā, Kanadā, Brazilejā un cytur, ar īpašoku vērtējumu pīsaskar apbūrtōs jaunovas simbolam tautas mitologejā Latgolā, apskotūt teikas par Ludzu, Cyrmu un mozōk pazeistamū — par Malts «freileni» voi Aulejas Rūzi, kura varātu byut mōsa Turaidas Rūzei. Interesants jō traktējumā ir tautas pōsoku valns, jō atticeibas ar Divu.

Ūtrō grōmotas daļa vēļteita katolicisma problemom, senlatvišu diveibom un kai vacūs laikūs svināti Zimassvātiki. Te ir ticeigō saruna ar naticēigū Zimassvātiku vokorā, kas uzvādynoj uz pōrdūmom dūmas par Betlemes zvaigzni un kaidā tulkōjumā jei myusim teik pasnāgta, kai Bibeles tulkōtōji gribējuši, lai katōli saprostu šū «Grōmotu grōmotu». Uzsynam, cik daudz katōlim paleidzējis pareizticeigū veiskups Aleksandrs...

Mes nagribam pōrstōstēt vysu grōmotas saturu, tū ar interesi var izlaseit kotrs pats — izdavums jau pasarōda grōmotneicōs.

Īspējams, ari kapliča ir jūs rūku dorbš — kungi tū izmontōja kai svēteicu, gōja lyugt Divu.

Muižas vitā palicis tikai nūsaukums «Muižas kolns», bet vaļņa daļa, kas īit parkā, teik saukta par «ža mugoru». Skaistom vītom pušōniši dāvuši nūsaukumus — par tim tepat zamōk stōsteitōju dzeivajū volūdā. Varom byut lepni, ka dzeivojom Mōras zemē un tepat azara molā myusim ir Mōras kaļņeņš — palicis tikai akmiņu krōvums, kas stōsta par lelū sovaidne-

SILVIJA PĪGOŽNE PUŠAS PAMATSKŪLA

priķstoti par Pušanu izaplatējušis vēl leidz indoeiropišu kūpinas sabrukumam...»

Varbut atsarūn vēl kaidš cylvāks, kura stōstējums myusus var tyvynōt eistajam Pušas nūsaukumam?

Dažaidi ļauds apdzeivōjuši Pušas zemi: kungi, kolpi, pat laupeitōji sirōjuši balaganu kolnūs (pi Baldas meža). Nu senim laikim nōk stōsti, ka kaidreiz te dzeivōjuši malni cylvāki, saukti par vengrim, nasuši uz mugoras rāmi un gondreiz leidz nōvei mūcējuši cylvāku, kurs gōjis pa vīntulom vītom, leidz iraudzējis ļaužu apdzeivōtas mōjas. Voi tikai tys nabeja tys pats vodōtōjs voi ari kungs, kurs gotovs nu naboga zemnika izsyukt gondreiz voi dzeiveibu?

B. Brežgo grōmotā «Latgolas inventari un generalmēreišonas zemu aproksti» pīmiņ Pušas muižnikus Cimermaņus, kuri ryupeigi veice sovas dzymtas pīrokstus dokumentūs, bet ti pazuda 1583. godā un par jūs būjāēju ziņas var atrast tikai XVII g. s. aktūs.

Gondreiz Pušas centrā, aizjyuras prižu ilūkā, Pušas senējā kopu kaļņeņā atsadus kungi Šadurski. Prof. L. Latkovskis īzpētējis jūs saikni ar Pušu: «...muiža pīdarēja Šadursku dzymtai, par tū licynoj 1801. godā drukōta lyugšonu grōmota. Tei vēļteita Dorotejai Šadurskai, Inflantejas (Latgolas) dižcilteigai kuņdzei, kura teik gūdynōta kai vysiz-cylōkō labdare. Jei samoksojuse grōmotas drukōšonas izdavumus, lai tei tyktu par vēļti izdaleita padūtajim latvišim un byutu kai myužeiga pīmiņa».

Kas gon var byut svareigōks par sovas ticeibas un volūdās saglobōšonu, un šū svātū miseju Pušā nese D. Šadurska.

Ikvīns ībraucējs var redzēt vaļņus, tūs ar kuleitem sanasuši zemniki, idami klaušōs. Gar valni staigōjuši 2 cylvāki ar tarkšķim, lai pa gobolu var dzērdēt un zaglim nasarostu nūdūms aizalavēt leidz kungu īpašumim. Ir ari taida verseja, ka vaļņi cāluši jezuiti.

PUŠAS VĪTVŌRDI

icu...

Vēsture īvalk jaunus rokstus, mōjom un vītom teik dūti jauni nūsaukumi, vaci ļauds aizit, aiznasdami leidza ari nūstōstus par radzātū un pīradzātū dzeivē. Voi paspēsim vysu pīraksteit? Byusim pateiceigi, ka atsasauksis cylvāki, kas paleidzēs myusim. Mōras zeme atdzims, jo jōs bārni nazaudēs saikni ar sovas zemes ļaudim, sovas zemes vēsturi...

MŌRAS KAĻŅEŅŠ

Mōras kaļņeņš atsarūn Pušas azara krostā pret Pitera Astahovska mōju, braucūt nu Vōcišim, pymrs Syugaļu kopim. Uz poša krosa stōvēja bolts calms, ogrōk beja bazneica.

Helena ROMANOVSKA,
1912—1994,
Syugaļūs

Tāvs beja redzējis, ka Zimassvātķūs, eļjūt uz bazneicu, Mōras kaļņeņā kurējis guņskurs. Daudzi redzējuši, ka tū dag sveces. Mōte zyrga pajyugā brauce nu Ondrupenes, uz Astahovska kaļņeņa (blokus) sasatyka ar pajyugu, kurā aizjyugi 2 sērmi zyrgi, beja ari kučers. Vazums pylns ar bucom, zyrgi gōja tUSDami. Pymrs Syugaļu kopim nūsagrīze pa labi uz Mozajim Butlerym. Peški uz kōjom nūkryta pasidelkas, kuras beja ciši pīstypynōtas, pat atsaraisēt beja gondreiz nāispējami — tik tōli aizavēzēt uz aizmuguri.

Bōrbola ŠNUKUTE,
1908—1995

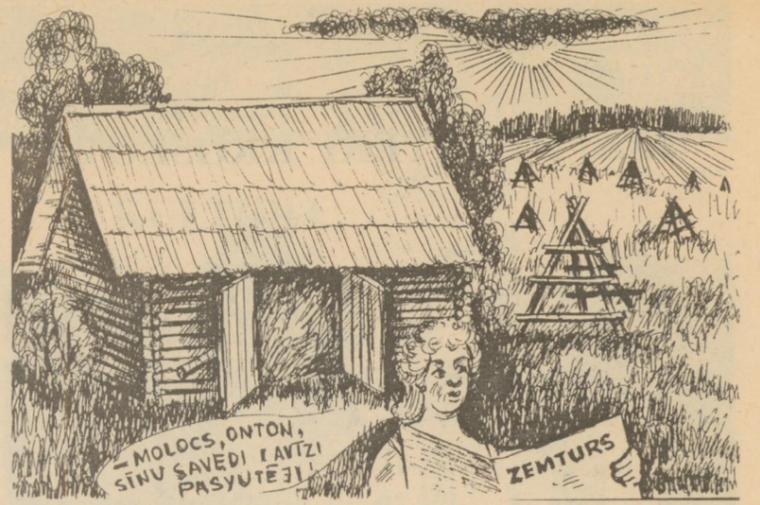
Mōras piļš beja Mōras kaļņeņā, kod apgryma, ilgi varēja dzērdēt, kai bārni raid.

Viktorija VASILEVSKA
Nu Mōras kaļņeņa skaidrā laikā azarā varēja redzēt bazneicas attālu.

Jōps PEIRĀGS,
1915, Peirāgūs

Uz Mōras kaļņeņa beja lels ūzuls, zam jō saknem aprokta nauda. Kod baba dzeivōja, tod ūzula jau nabeja.

Vanda ASTAHOVSKA,
1926, Syugaļūs

NORMUNDS DIMANTS

Teišom slapkavōt cylvāku ir vīns

nu grākim,

kas sauc uz dabasim pēc atribeibas.

Namokōt kolpim olgu — vīns

nu grākim,

kas sauc uz dabasim pēc atribeibas.

Vojōt nabogus — vīns nu grākim,

kas sauc uz dabasim pēc atribeibas.

Pikūpt pret dabeigu naškeisteibu —

vīns nu grākim,

kas sauc uz abasim pēc atribeibas.

«Kas ir bez grāka, lai pymmais mat

akmini!» —

tū naasu sacējis es.

Maņ nav tiseibu mest pymmajam tev

nivinu nu akminim

par augšōk mynātajim grākim.

Atsagrīzsimēs...

Guni kurynōva, baidēja pi Jadvigas cepleiša.

Jōps TUČS

DZIĻŌ PADŪBE

atsarūn Peirāgūs blokus Padūbes kolnam, te dzeivoj Jōps Peirāgs. Uz lela kolna beja akmiņš ar idūbi, uz kura nikod naizkolta yudiņš. Tāvam veiri stōstēja, ka gōja jam garum vīns, jū uzsdynoj uz akmiņa un uzblāun sēdēt, ka tys ir ceplis. Pats jyut, ka solst un sōc klygt. Atskrin ļauds, soka: «Kō tu sēdi?» «Maņ sacēja sēdēt uz cepla un sīdētis!» Pošam jam spēka nūkōpt nu akmiņa nabeja, tys — 1.5 m augstumā.

Dziļā padūbē beja pērts, daudz redzēja, ka jei dag. Skrēja dzest, bet izarōdēja, ka nīkas nadag.

Ap guļbu kasšonu beju cīmūs uz Dziļū padūbi pi veirabrōļa Štengas. Atpakaļ eimūt beja jau tymms. Jyutu, ka na tū eimu — pa sōnim baigi kūki un celeņš kai parkā, eļkšņu atvases kai brīsmēigi kūki. Trešū reizi nūsacēju: «Pareizi gōju!», tod tik atsastōja leli kūki un blūs pōrstōja vodēt.

Valija LIUKIS, 1916,
Peirāgūs

Pi Padūbes kolna braukuši ar zyrgim. Ilēcs taidš kai vucyns — aug lelōks i lelōks, gryuž ōrā saiminiku. Saiminiks otkoleņ ar pōtogu isyta, tod tys pazuda.

Valija LIUKIS

Uz Padūbes kolna beja mōja, tur ir drupas. Praņcs Tučš te atroda akmiņš cērvi un taidu kai kirki. Siņavska Pīters redzēja, ka Dziļajā padūbē gups daga. Ari baidēja, to kūkus, to zorus svīz. Baist beja tur staigōt. Aiz Padūbes dzeivōja Švelps, tur baidēja, pērtēja beja. Tāvs stōstēja, ka jezuitim caur Padūbi uz Dzyrom beja styga.

Mara LIUKE,
1929, Pušā

Dziļajā padūbē baidēja, lels vepris aizgōja priškā.

Stanislava TUKIŠA,
1913, Vōcišūs

Dziļajā padūbē pi pierts beja Cyuku pūreņš, tur beja ari akmiņš.

Ludviga ŠNUKUTE,
1907—1995

Dziļajā padūbē izacēlis cylvāks zyrgus aizbadēja.

Jōps PEIRĀGS

Gulinovā dzeivōja Marianka, jei kai brauc caur tū likni, tai kaut kas nūteik. Suņš rej, bet suņa nav.

Rozalija SYUGALE,
1925, Syugaļūs

Liuka Ontona bēris, Štenga redzēja Dziļajā padūbē tai kai guni, kai guņskuru — reitā nikaidu pādu.

Jōps PEIRĀGS

Turpmōk beigas

Latgolas nūvoda nedēļas laikroksts
REDKOLEGIJA
Dybynōtōjs — A. Rancāna
izdevnīcība
Indekss 3053

Masu informacejas leidzekļa
registrācijas aplīceiba Nr. 1609.
Iznōk nu 1994. goda 30. decembra
reizi nedēļā — pīktdinōs.

Izdevēja nūrēkinu kōts Latvijas
Unībankas Preiju nūdaļā Nr. 468425,
kods 310101900. Izdevēja adrese:
A. Upiša īlā 3-49, Preiļi LV-5301,
tōļruņš 8-253-21516. 1. īspīdlūksne.

Datorsalykums Līvija Kalvāne,
datomaketeišona — Solveiga
Sarkane. Īpīsta SIA «Latgolas drukā»
Bazneicas īlā 28, Rēzeknē, LV-4601